

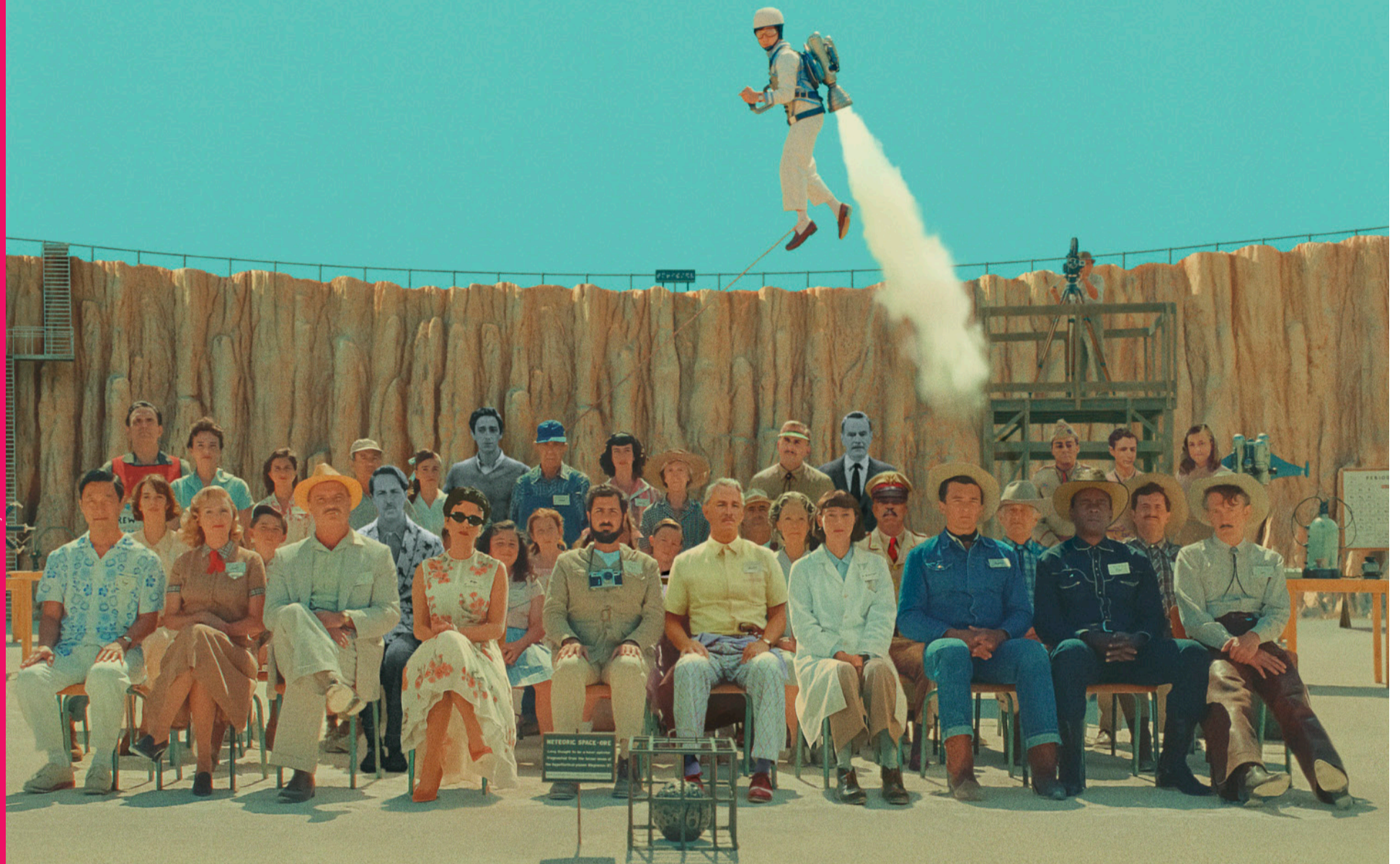
APERITIFF

10 DUMINICĂ | 18 IUNIE | 2023

14 — 15 ENGLISH PAGES

ASTEROID CITY

O COMEDIE COSMICĂ DE WES ANDERSON

În stilul său caracteristic, ineluctabilul Wes Anderson revine cu un nou film în culori efervescente, care aterizează la TIFF.22 imediat după premiera în selecția oficială de la Cannes. Cu o coloană sonoră antrenantă și dialoguri alerte și foarte detaliate, pline de referințe culturale, această comedie romantică SF plasată în anii '50 îi are în distribuție pe Tom Hanks, Scarlett Johansson și Jason Schwartzman.

▶
5

▶ **And the Winners Are...**
Lungmetrajul de debut al regizoarei iraniene Dornaz Hajiha câștigă Trofeul Transilvania. Descoperă lista completă a câștigătorilor TIFF.22.

2
4

▶ **Interviu cu Oliver Stone**
Distins cu Premiul pentru Întreaga Carieră la TIFF.22, Oliver Stone vorbește despre cariera sa și dă măsura personalității sale.

10

▶ **Ca peștele pe lună**
Premiat aseară cu Trofeul Transilvania, acest debut intrigant și angoasant prezintă povestea unei familii în criză.

13

AND THE WINNERS ARE...

Dornaz Hajiha

Geoffrey Rush

Mihai Chirilov și Oliver Stone

Theo Montoya

Harry MacQueen și Darko Perić

Riina Mikkonen

Ion Borș și Sergiu Cumatrenco

TROFEUL TRANSILVANIA / TRANSILVANIA TROPHY

în valoare de 10.000 de euro

CA PEȘTELE PE LUNĂ, în regia lui **DORNAZ HAJIHA**

in amount of 10,000 euro

LIKE A FISH ON THE MOON, directed by **DORNAZ HAJIHA**

PREMIUL PENTRU CEA MAI BUNĂ REGIE / BEST DIRECTING AWARD

în valoare de 3.500 de euro, oferit de Fortech

CAROLINA MARKOWICZ, pentru filmul **MANGAL**

in amount of 3,500 euro, offered by Fortech

CAROLINA MARKOWICZ, for **CHARCOAL**

PREMIUL SPECIAL AL JURIULUI / SPECIAL JURY AWARD

în valoare de 1.500 de euro, oferit de CEMACON

ÎN FAMILIE, regizat de **TIA KOUVO**

in amount of 1,500 euro, offered by CEMACON

FAMILY TIME, directed by **TIA KOUVO**

PREMIUL PENTRU CEA MAI BUNĂ INTERPRETARE / BEST PERFORMANCE AWARD

în valoare de 1.000 de euro, oferit de Conceptual Lab by Theo Nissim

NACHO QUESADA, pentru rolul din **BARBARII**, și **SEPIDAR TARI**, pentru rolul din **CA PEȘTELE PE LUNĂ**

in amount of 1,000 euro, offered by Conceptual Lab by Theo Nissim

NACHO QUESADA, for **THE BARBARIANS**, and **SEPIDAR TARI**, for **LIKE A FISH ON THE MOON**

MENȚIUNEA SPECIALĂ A JURIULUI / SPECIAL MENTION OF THE JURY

HIT, regizat de **ADAM SEDLAK**

BANGER., directed by **ADAM SEDLAK**

PREMIUL PUBLICULUI / THE AUDIENCE AWARD

în valoare de 2.000 de euro, oferit de MasterCard

CARBON, în regia lui **ION BORȘ**

in amount of 2,000 euro, offered by MasterCard

CARBON, directed by **ION BORȘ**

PREMIUL SECȚIUNII "WHAT'S UP, DOC?" / "WHAT'S UP, DOC?" SECTION AWARD

în valoare de 2.000 de euro, oferit de TenarisSilcotub

ANHELL69, regizat de **THEO MONTOYA**

in amount of 2,000 euro, offered by TenarisSilcotub

ANHELL69, directed by **THEO MONTOYA**

MENȚIUNEA SPECIALĂ A JURIULUI "WHAT'S UP, DOC?" / SPECIAL MENTION OF "WHAT'S UP, DOC?" JURY

100 DE ANOTIMPURI, în regia lui **GIOVANNI BUCCHIERI**

100 SEASONS, directed by **GIOVANNI BUCCHIERI**

Horățiu Mălăele

Tudor Giurgiu și Amalia Enache

PREMIUL PUBLICULUI PENTRU CEL MAI POPULAR FILM ROMÂNESC / THE AUDIENCE AWARD FOR THE MOST POPULAR ROMANIAN FILM (VODAFONE HEARTS' AWARD)

în valoare de 2.500 de euro, oferit de Vodafone
LIBERTATE, în regia lui **TUDOR GIURGIU**

■
in amount of 2,500 euro, offered by Vodafone
FREEDOM, directed by **TUDOR GIURGIU**

PREMIUL FIPRESCI / FIPRESCI PRIZE

oferit de juriul Federației Internaționale a Criticilor de Film unui film din secțiunea Zilele Filmului Românesc

ÎNTRE REVOLUȚII, regizat de **VLAD PETRI**

■
offered by The International Federation of Film Critics for a film in the Romanian Days section

BETWEEN REVOLUTIONS, by **VLAD PETRI**

PREMIUL DE EXCELENȚĂ / EXCELLENCE AWARD

HORAȚIU MĂLĂELE

PREMIUL PENTRU ÎNTREAGA ACTIVITATE / LIFETIME ACHIEVEMENT AWARD

GEOFFREY RUSH

PREMIUL PENTRU ÎNTREAGA ACTIVITATE / LIFETIME ACHIEVEMENT AWARD

OLIVER STONE

Monica Lăzurean-Gorgan

Andrei Tănase

PREMIUL ZILELE FILMULUI ROMÂNESC PENTRU SECȚIUNEA LUNGMETRAJ / ROMANIAN DAYS AWARD FOR BEST FEATURE FILM

în valoare de 1.500 de euro, oferit de Dacin Sara, și servicii de laborator analog în valoare de 10.000 de euro, oferit de Cinelab România

ÎNTRE REVOLUȚII, în regia lui **VLAD PETRI**

■
in amount of 1,500 euro, offered by Dacin Sara, and 10,000 euro in post-production services, offered by Cinelab Romania

BETWEEN REVOLUTIONS, by **VLAD PETRI**

PREMIUL ZILELE FILMULUI ROMÂNESC PENTRU DEBUT / ROMANIAN DAYS AWARD FOR BEST DEBUT

în valoare de 1.000 de euro, oferit de Banca Transilvania

TIGRU, regizat de **ANDREI TĂNASE**

■
in amount of 1,000 euro, offered by Banca Transilvania

DAY OF THE TIGER, by **ANDREI TĂNASE**

MENȚIUNEA SPECIALĂ ZILELE FILMULUI ROMÂNESC PENTRU SECȚIUNEA LUNGMETRAJ / ROMANIAN DAYS SPECIAL MENTION, FEATURE FILM

VULTURII DIN ȚAGA, în regia lui **IULIAN MANUEL GHERVAS** și a **ADINEI POPESCU**

■
EAGLES FROM ȚAGA, by **IULIAN MANUEL GHERVAS** and **ADINA POPESCU**

PREMIUL ZILELE FILMULUI ROMÂNESC PENTRU SECȚIUNEA SCURTMETRAJ / ROMANIAN DAYS AWARD FOR BEST SHORT FILM

în valoare de 5.000 de euro (constând în echipament, cameră, electrică și grip), oferit de CutareFilm

EXERCIȚIU DE CONCEDIU, regizat de **LARA IONESCU**

■
in amount of 5,000 euro (camera & electric & grip equipment services), offered by CutareFilm

OUR SUMMER BREAK, by **LARA IONESCU**

MENȚIUNI SPECIALE ALE JURIULUI ZILELOR FILMULUI ROMÂNESC PENTRU SCURTMETRAJ / ROMANIAN DAYS SPECIAL MENTIONS, SHORT FILM

BERLINER KINDL, regizat de **LUCIA CHICOȘ**, și **TOATE NEAMURILE**, regizat de **ALEXANDRA DIACONU**

■
BERLINER KINDL, by **LUCIA CHICOȘ**, and **WHOLE FAMILY**, by **ALEXANDRA DIACONU**

Leyah

Mihai Păun și Denisa Onisie

ALTE PREMII / OTHER AWARDS

BURSA ALEX. LEO ȘERBAN / ALEX. LEO ȘERBAN SCHOLARSHIP

în valoare de 2.500 de euro, oferită în parteneriat cu Conceptual Lab by Theo Nissim – proiectul **REVIZIA DE FILM**, website de Mihai Păun, Denisa Onisie, Adrian Comănescu, Victor Mihăilescu și Mirel Hagiu

in amount of 2,500 euro, offered in partnership with Conceptual Lab by Theo Nissim – **REVIZIA DE FILM**, website by Mihai Păun, Denisa Onisie, Adrian Comănescu, Victor Mihăilescu și Mirel Hagiu

MENTIUNE SPECIALĂ ÎN CADRUL BURSEI ALEX. LEO ȘERBAN / ALEX. LEO ȘERBAN SCHOLARSHIP SPECIAL MENTION

în valoare de 1,000 euro, acordată în parteneriat cu Conceptual Lab by Theo Nissim unui tânăr actor român care s-a remarcat într-un scurtmetraj sau un lungmetraj a cărui premieră a avut loc în anul 2022 – **SERGIU SMEREA**, pentru rolul din **BALAU**

in amount of 1.000 euro, offered in partnership with Conceptual Lab by Theo Nissim to a young Romanian actor in a short or feature film that premiered in 2022 – **SERGIU SMEREA**, for **A HIGHER LAW**

MENTIUNE SPECIALĂ ÎN CADRUL BURSEI ALEX. LEO ȘERBAN / ALEX. LEO ȘERBAN SCHOLARSHIP SPECIAL MENTION

în valoare de 500 de euro, acordată în parteneriat cu Conceptual Lab by Theo Nissim – **RARA AVIS**, scenariul și regia **OCTAV CHELARU**

in amount of 500 euro, offered in partnership with Conceptual Lab by Theo Nissim – **RARA AVIS**, written and directed by **OCTAV CHELARU**

Fotografii de: Chris Nemes

Octav Chelaru

Surorile Osoianu

VÂNZAREA BILETELOR

ON-LINE, începând din 29 mai pe tiff.eventbook.ro și prin aplicația mobilă a festivalului, **TIFF Official APP**. Biletele cumpărate prin sistemul on-line sau direct prin aplicație se supun aceluiași reguli prezentate în politica oficială de bilete a festivalului.

DE LA CASIERIILE TIFF, începând de luni, 5 iunie 2023:
Cinema FLORIN PIERSCIC, Piața Mihai Viteazul, nr. 11
Cinema VICTORIA, B-dul Eroilor, nr. 51
Piața Unirii

iar din 9 iunie în **Cinema ARTA**, str. Universității, nr. 3, programul casierilor fiind următorul:
Luni, 5 iunie – joi, 8 iunie: 11:00 – 19:00;
Vineri, 9 iunie – duminică, 18 iunie: 09:00 – 23:00.

ATENȚIE! Recomandăm procurarea biletelor online. Vor exista doar cinci puncte de vânzare a biletelor, la Cinema Florin Piersic, Cinema Victoria, Cinema Arta și în Piața Unirii, ce vor fi deschise pe toată perioada de desfășurare a festivalului, conform programului de mai sus.

Toți posesorii de acreditări trebuie să își procure bilete cu valoare zero de la casierile festivalului sau de pe tiff.eventbook.ro.

PREȚURILE BILETELOR

• **Bilet de intrare unic** (valabil pentru o singură proiecție) pentru toate categoriile de spectatori: 25 lei.
• **Bilet matineu** (valabil pentru proiecțiile din intervalul orar 09.00 – 14.00): 20 lei

BILETE CU PREȚ SPECIAL

• **Bilet pentru proiecțiile în aer liber**: 20 lei / • **Bilet pentru proiecțiile din cadrul EducaTIFF**: 20 lei / • **Bilet Cinema Mini-Cini**: 20 lei / • **Bilet proiecțiile de la Cinema Mărăști și Cinema Dacia**: 20 lei / • **Bilet Gala de deschidere**: 50 lei* / • **Bilet Ceremonia de decernare a premiilor**: 50 lei* / • **Bilet Concerte, cine-concerte**: 40 lei*, excepție Muzeul de Artă: 30 lei* / • **Bilet Concert Jay Jay Johnson & proiecție Ce mașinărie fantastică!**: 50 lei* / • **Bilet Concert Tangerine Dream**: 75 lei*, după 10.05: 100 lei* / • **Bilet proiecția maraton Kingdom Exodus**: 40 lei* / • **Bilet proiecția specială „Strălucire”, în prezența actorului Geoffrey Rush**: 40* lei / • **Bilet proiecțiile „Nuclear” și „Născuți asasinii” în prezența lui Oliver Stone**: 40* lei / • **Bilet TIFF Picnic: proiecție Vulturii din Țaga și concert Nightlosers & Trio Ardealul**: 50 lei* / • **Bilet evenimentul special OCS 25: Proiecție film documentar & concert unplugged Omul cu Șobolani**: 40* lei / • **Bilet evenimentele Film Food**: 250 lei*

POLITICA DE ACCES

Accesul la eveniment se face prin scanarea biletului, fie printat, fie în format electronic, de pe dispozitivele mobile. Accesul este posibil doar pe baza unui bilet valabil la proiecția respectivă (exceptând copiii sub 3 ani, care nu ocupă un loc individual).

Cu 5 minute înaintea începerii oricărei proiecții, se va permite intrarea în sală a deținătorilor de acreditări TIFF care nu au reușit să își procure BILETE DE INTRARE, cu condiția să existe locuri libere în sală.

Locurile în sală sunt garantate până cu 5 minute înainte de începerea proiecției. De asemenea, **după începerea proiecției, accesul în sală este interzis!** Locurile nu sunt alocate și sunt disponibile la alegerea spectatorului.

Filmele din cadrul festivalului pot conține scene de sex, violență sau limbaj licențios, așadar vă recomandăm să verificați descrierea acestora din programul oficial înainte de a cumpăra biletele.

Accesul cu animale de companie nu este permis în incinta sălilor de cinema.

Consumul de băuturi și produse alimentare din exterior este interzis.

ÎN CAZ DE PLOAIE

Biletele cumpărate pentru proiecțiile care se mută în interior își păstrează valabilitatea.

• Proiecția zilnică a filmului din **PIAȚA UNIRII OPEN AIR, ora 21.45**, va avea loc în aceeași seară la **Casa de Cultură a Studenților, începând cu ora 23.00.**

• Proiecția zilnică a filmului din **IULIUS PARC OPEN AIR** va avea loc în aceeași seară la **Cinema Mărăști, începând cu ora 22.30.**

• Proiecția zilnică a filmului de la **UBB OPEN AIR, ora 22.00**, va avea loc în aceeași seară la **Cercul Militar, începând cu ora 23.00.**

ANULARE BILETE ȘI RAMBURSARE BANI

Biletele achiziționate nu pot fi anulate sau schimbate. Se returnează contravaloarea biletelor doar în cazul în care proiecția este anulată în avans din motive tehnice, condiții meteorologice nefavorabile sau alte cazuri de forță majoră. Urmăriți site-ul oficial al festivalului tiff.ro, respectiv tiff.eventbook.ro pentru informații referitoare la reprogramarea proiecțiilor. Contravaloarea biletelor nu se returnează în situația în care condițiile meteo se deteriorează după începerea proiecției. De asemenea, nu se returnează contravaloarea biletelor nefolosite din pachetul de abonamente.

APERITIFF

Redactor-șef:
Codruța Simina

Editors:
Anca Grădinaru
Oana Balaci
Emily Noeovich
Ruxandra Predescu
Sophia Blaga
Crăița Nanu
Ariana Ion
Laurențiu Paraschiv
Ion Indolean
Andrei Micuța

Juniors:
Maria Cristiana Nițu
Arabella Cumpănă
Andrea Marton
Ilie Bălan
Bogdan-Andrei Lungu
Șerban Mark-Pop

Graphic design:
Carmen Gociu
Mihaela Vas
Gabi Bora

Tipărit la: Garamond

Proiect cultural finanțat de
Ministerul Culturii

Proiect realizat cu sprijinul Primăriei
și Consiliului Local Cluj-Napoca

MINISTERUL CULTURII

PRIMĂRIA ȘI
CONSILIUL LOCAL
CLUJ-NAPOCA

Asteroid City – O satiră a lumii teatrului și a Americii

Oana Balaci

În stilul său caracteristic, Wes Anderson revine cu un nou film în culori efervescente, cu o coloană sonoră antrenantă și dialoguri alerte și foarte detaliate, pline de referințe culturale.

Cineastul se folosește din nou de artificii poveștii în povești și plasează acțiunea din *Asteroid City*, care a avut premiera mondială anul acesta la Cannes, pe două planuri diferențiate cromatic: cel multicolor al spectacolului de teatru pentru care se repetă și cel alb-negru, al culiselor. Umorele tipice nu lipsește nici el. Fiicele protagonistului sunt numite după constelații, unul dintre personaje este menționat cu numele de Mercedes

Ford, iar tonomatul care vinde pământ este una dintre cele mai trăsnete invenții marca Wes Anderson.

Planul creației artistice formează în sine un tot unitar, care poate fi urmărit și fără contextul echipei de actori și regișori din spate. *Asteroid City* este orașul în care se petrece acțiunea și locul în care se organizează convenția de astronomie la care participă personajele, un grup de tineri cu intelect peste medie, la care se adaugă părinții acestora. Fiecare ajunge acolo cu dramele și problemele lor, iar poveștile de dragoste se înfiripă pentru ambele generații. Totul până când un extraterestru ce zâmbește la poze apare

de nicăieri pentru a fura asteroidul ce dă numele localității, iar autoritățile încearcă cu nerușinare să acopere evenimentul la care au fost martori zeci de oameni.

Cu o distribuție de excepție ce îi reunește pe Jason Schwartzman - actorul fetish al lui Anderson, Scarlett Johan-

sson, Tom Hanks, Jeffrey Wright, Tilda Swinton, Adrien Brody și Margot Robie, *Asteroid City* conturează o ironie acidă la adresa guvernului și a industriei artistice.

► **Duminică, 18 iunie, ora 21:45 / Piața Unirii** ◀

► EDUCATIFF ◀

Belle și Sebastian

Arabella-Angelina Cumpănă

Uneori prietenii cele mai valoroase apar când te aștepți mai puțin și cu cine te aștepți mai puțin. Și dacă se dovedește că prietenul cel mai bun ți-e un patruped, de fapt? Filmul francez *Belle și Sebastian*, în regia lui Pierre Core, vorbește despre roadele prieteniei pe care tânărul Sebastian, un băiat în vârstă de 10 ani, le cunoaște prin intermediul lui Belle, un câine de munte. Curaj, îngăduință și încredere constituie triada virtuților pe care ne încurajează filmul să le cultivăm.

Temperamentul problematic al lui Sebastian cauzează o serie de nemulțumiri în rândul familiei sale. Nevoită să plece într-o călătorie, mama își lasă fiul în grija bunicii, care este mult prea puțin dornică să petreacă timpul cu nepotul său ca urmare a tuturor încurcăturilor pe care acesta le stârnește. Astfel, la începutul filmului, vedem un băiat însingurat, nemulțumit de faptul că trebuie să-și petreacă vacanța la munte, alături de bunica sa, care deține o fermă de oi. Ajutorul pe care Sebastian trebuie să-l ofere în îngrijirea oilor bunicii sale constituie o idee și mai puțin incitantă pentru tânărul băiat. Peregrinările acestuia de-a lungul zilei îl aduc în tot soiul de buclucuri, printre care și o primă interacțiune cu câinele lui Gas, Belle, considerat cel mai periculos câine din împrejurimi. Sebastian este provocat de niște prieteni să facă o poză cu

Belle, ca să sfârșească "atacat" de câine. De fapt, ceea ce face Belle este să reciprocizeze reacțiile pe care le resimte din partea celorlalți. Puternic înfricoșat de figura câinelui "periculos", Sebastian tresare la orice vedere a acestuia. Totuși, povestea ia o întorsătură neașteptată atunci când Sebastian o zărește pe Belle la ferma bunicii sale, unde ajunge, ușor-ușor, să se atașeze de aceasta. Peripețiile prin care trec cei doi sunt ilustrate cu umor și candoare, reflectând, de altfel, forța prieteniei care poate precede orice barieră dacă manifestăm suficientă deschidere spre a accepta noi prezențe în intimitatea cercului nostru.

Retorica vizuală a filmului propune o înlănțuire de scene prin care spectatorul este situat în mijlocul naturii. Lanțul muntos care se profilează pe fundal imersează publicul într-un univers cinematografic abundent în frumuseți naturale, amplificând, simultan, și magnitudinea conexiunii dintre cele două personaje.

Astfel, filmul *Belle și Sebastian* ne amintește de un imperativ esențial când vine vorba de orice prietenie: a renunța la prejudecăți și a îmbrățișa diferențele, care, de fapt, ne apropie mai mult decât să ne îndepărteze.

► **Duminică, 18 iunie, ora 10:00 / Cinema Victoria** ◀

COMPANIA DE APĂ SOMEȘ S.A.

APA ESTE VIAȚĂ, APA ESTE NATURĂ.

Compania de Apă Someș
îmbrățișează valorile ecologice
și prezintă proiecțiile eco la TIFF 2023.

► FOCUS NORDIC ◀

Povestea unei crime

Maria Cristiana Nițu

Anii '70 despre clasa de mijloc islandeză emergentă, o familie disfuncțională, sexismul în floare, perversitatea masculină, precum și nevoia de control absolut față de femeie, sunt toate laitmotivele filmului *Povestea unei crime*, de Reynir Oddsson. Filmul urmărește o poveste dură de viață a unei mame, Margaret și a unei fiice, Anna,

în vârstă de 18 ani, care se confruntă cu brutalitatea bărbatului care trăiește în casă cu ele, Robert, soțul lui Margaret. Aparențele sunt foarte înșelătoare, iar falsitatea pe care personajul principal masculin o denotă era un aspect foarte comun în rândul familiilor de la acea vreme. De asemenea, infidelitatea este o altă temă majoră pe care Oddsson o introduce în film, subliniind o problemă care înclină și mai mult balanța în defavoarea lui Margaret. Violența fizică și verbală pe care personajul masculin le exploatează la maximum sunt elemente care pun în suspans publicul pe tot parcursul vizionării. Situația devine treptat din ce în ce mai îngrijorătoare, iar comportamentul abuziv al lui Robert ajunge să pună în pericol viața și stabilitatea emoțională a celor două femei. Tensiunea crește cu fiecare scenă, iar ideea de răzbunare din mintea lui Margaret se amplifică odată cu atitudinea exagerată a soțului. Viața Annei este condiționată de frica față de bărbatul care emană pură vanitate și răutate, fiind într-o continuă alertă când vine vorba de gesturile sale, de orele la care trebuie să ajungă, etc. Personajul principal masculin este tipologia tipică conservatoare a bărbatului din societatea de la vremea respectivă. Răsturnarea de situație este neașteptată, lăsând o urmă de uimire și, poate, satisfacție, în privința publicului. Șocul care apare este exact intenția regizorului, menită să expună o exasperare ajunsă la limita superlativului.

Cu toate acestea, este o dovadă de curaj pentru un nou început, o nevoie disperată de schimbare și îmbunătățire a situației grave care deja se instaurase în viețile lui Margaret și a Annei.

► Duminică, 18 iunie, ora 14:45 /
Universitatea Sapientia ◀

Virgil Văcăreanu

Alin Muțiu

Mihai Alexandru

Călin Capra

Confortul
se construiește
cu oameni
hotărâți și pricepuți.
În filmul nostru există
mii de asemenea
meșteri,
cărora le mulțumim!

CEMACON

Fotografiile din acest poster
au fost realizate pe șantiere cu
meșteri autentici aflați la lucru.
CEMACON este
un brand de acțiune din 1969.

cemaccon.ro

► ZILELE FILMULUI ROMÂNESC ◀

Pup-o, mă! 3 - Ouăle, franceza și ardelenii

Arabella-Angelina Cumpănă

„Cine se pupă de Ziua Lânii, se ia”, acesta este zvonul care circulă în comuna Răchițele. Dacă-ți pică cu tronc, du-o în comună și pup-o, așa ajungi s-o faci a ta pe viață. Aceeași poveste pe care o întâlnim în cel dintâi film este reluată și în *Pup-o, mă! 3 - Ouăle, Franceza și Ardelenii* (*U get what u kiss 3*), 2023, în care cei trei ciobani sunt readuși pe ecran cu peripețiile și buclucurile specifice, construind, în nuanțe burlești, comicul peisajului rural din comuna Răchițele.

De data aceasta, însă, îl avem pe Tică, singurul neînșurat dintre frații săi. Acesta

își pierde orice speranță când aude de „vârsta bărbatului neînflorit”, care, conform spuselor cele din sat, înseamnă că „dacă nu pupi o muiere, îți ia Dumnezeu judecata și o dă la altul”. Apariția unei franțuzoaice desprinse din acest peisaj rustic și idilic aduce, în prim-plan, o întorsătură de situație, care va schimba radical și soarta lui Tică, ghinionul în dragoste al acestuia devenind, dintr-odată, noroc. De-a lungul filmului, regizorul inserează o înlănțuire de motive secundare prin care multiplele planuri narative interferează: țuica lui Tică, ouăle de-a

dreptul sacralizate ale lui Horică, plecarea din provincie la oraș pentru UNTOLD, care se reunesc în finalul filmului pentru a asigura reușita amoroasă a lui Tică. „M-o pupat sluta satului și de atunci eu n-am mai pupat pe nimenea” este bănuiala sub care a trăit Tică pe tot parcursul vieții sale, pentru ca apariția franțuzoaicei simandicoase (ale cărei origini sunt, la fel, din comuna Răchițele) să înlăture acest mit, mărturisindu-i că

ea a fost cea care l-a pupat. Nenorocul celor doi în amor este, astfel, dezlegat.

Regizorul Tudor Botezatu reușește prin cel de-al treilea film să reconstruiască farmecul comicului de situație specific acestei trilogii, prin care publicul este amuzat de cele trei personaje hilare.

► Duminică, 18 iunie, ora 21:45 / Parcul Poligon Florești ◀

Un tablou grotesc al celor care au tras

În cadrul **TIFF Lounge**, echipa filmului *Libertate*, incluzând regizorul, scenarista și actorii au purtat o discuție nostalgică despre procesul de creație.

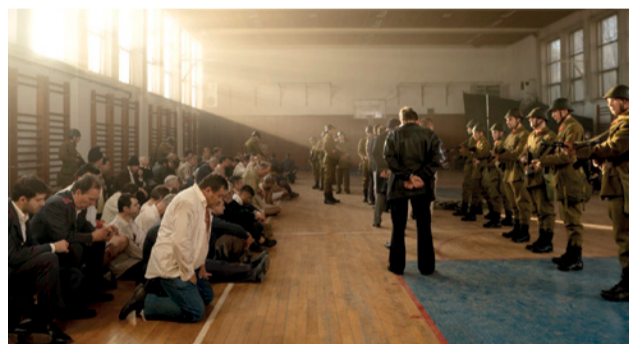
TIFF LOUNGE

de Șerban Mark Pop

Dispus în premieră mondială ieri, cel mai nou film al lui Tudor Giurgiu, *Libertate*, a avut parte și de o sesiune de discuții în **TIFF Lounge**, moderată de Ionuț Măreș și având drept invitați pe Tudor Giurgiu, Cecilia Ștefănescu (scenaristă), Oana Bujgoi Giurgiu (producătoare), Alex Sterian (director de imagine) și actorii Alex Calangiu, Cătălin Herlo, Ionuț Caras și Iulian Postelnicu. Timp de o oră echipa a răspuns mai multor întrebări despre procesul de documentare, creație și reacțiile la care se așteaptă.

Discuția a pornit cu o scurtă istorie a proiectului, pornit de Oana Bujgoi Giurgiu, inițial alături de alt regizor, ulterior revenindu-i lui Tudor Giurgiu în urma unor complicații. Tudor Giurgiu a contribuit ulterior și în dezvoltarea scenariului Cecilei Ștefănescu, al cărui origini se trasează către curiozitatea Cecilei față de subiect încă de la vârsta de la 14 ani, când părinții ei au scos-o pe stradă în București.

Dorind să spună o poveste alternativă și pe considerente creative, dar și bugetare, Giurgiu și Ștefănescu au pornit un dificil proces de documentare, de-a lungul căruia au descoperit „un tablou grotesc”

Libertate

a celor ce-au tras, celor ce au fost nevinovați și a informației false răspândite, voit sau nu, până și în cărțile de specialitate. În esență, căutarea lor s-a rezumat la a chestiona această informație, nu de a găsi răspunsuri, a explicat Cecilia Ștefănescu.

Cât despre producție, atât regizorul, cât și actorul Alex Calangiu au menționat dificultatea proiectului, dar și atmosfera pozitivă. Când echipa este întrebată de „cel mai dificil moment”, Tudor Giurgiu numește secvențele complexe din piscina goală – găsită după o lungă căutare la Brăila – și haosul primului act, care a cerut coordonarea actorilor, a camerei, a pirotehnicienilor și a unui câine.

În final, producătorul și regizorul împărtășesc dorința ca acest film să ajungă la generațiile tinere și să spună ceva, în special despre asumare și despre crimele comise. ■

UNELE SUNT FIX PE GUSTUL TĂU. CELELALTE SUNT DOAR FOARTE BUNE.

TIFF.22

Filmele de la TIFF sunt ca fructele proaspete din Piața Lidl. Greu de uitat.

AdmiraTIFF

“Oamenii, la fel ca cocorii, vin, dar mai și pleacă”. Mi-a rămas în cap ani la rând replica asta spusă de un prieten, mai ales pentru că am intuit întotdeauna că ea are o legătură sensibilă, dar greu de ratat, cu generațiile din care facem parte. Poate e așa, ca în Ecclesiast, și există un timp pentru toate. Senzația mea e că trăim acum epoca în care toate aceste timpuri există în același timp, dimpreună. Și toate generațiile. Acesta este un exercițiu de împăcare.

CODRUȚA SIMINA

Eo binecuvântare și un blestem, dacă stai să te gândești. Îmblânzim lumea în care trăim, ne-o apropiem și o facem mai ușor de înțeles cu ajutorul poveștilor. Mai ușor de acceptat. Mai ales azi, când acceptarea - acest cuvânt pe care l-am folosit aproape de expirarea termenului de garanție - pare o misiune tot mai grea.

După șase ani în care am coordonat AperiTIFF, simt mai mult decât oricând contundențele. Diferențele de percepții între generații, față de aceleași cuvinte sau imagini. M-am gândit mult, în aceste 10 zile, la cât de diferit percepem: idei, povești, cuvinte. Înclin să cred că, în cele din urmă, ne despărțim și ne împăcăm la cuvinte. Și nu la sensul lor, ci la ceea ce am învățat să percepem în ele.

Aici intervin multe: istoria personală, lecturile, antrenamentul. *Nevertheless*.

E primul an în care coordonez echipa asta și observ diferența de generații. Anul acesta ați citit un AperiTIFF scris de generația actuală de spectatori de povești. Tineri de 20-25 de ani, cu referințe din cele mai bune cărți, cu idei, cu libertatea de a înțelege realitatea în capul lor. Cu opțiunea pentru această libertate.

M-am gândit că va fi ca un cadou pentru generațiile mai mari să îi rog să vorbească despre experiența festivalului. Că în mijlocul unei industrii profund pasionate să se asculte pe sine, e relevant să ascultăm publicul. În fond, el, publicul tânăr, e rezultatul lumii și poveștilor pe care le-am spus noi până acum. Și e cel care va ține minte tot. ■

OANA BALACI

Fiecare experiență TIFF este unică. Dar al treilea an consecutiv la redacția AperiTIFF a fost de departe cel mai cathartic dintre toate (și cel mai organizat!). Și nu doar datorită muncii plăcute ce mi-a ameliorat presiunea licenței, ci a colectivului pe care l-am simțit mai unit decât în anii precedenți. Există o oarecare magie în a fi parte din redacția AperiTIFF. În a scrie despre filmele impresionant de diverse din festival. În a participa la masterclass-uri. În a lua interviuri unor personalități precum Timothy Spall, Darko

Foto: Nicu Cherciu

Perić sau Oliver Stone. Mai ales când ai alături în această călătorie o echipă efervescentă și plină de haz. O echipă în care toți se susțin reciproc. Și un redactor-șef îngăduitor, care are încredere în tine și te împinge să fii cea mai bună versiune a ta. Atmosfera nu poate fi descrisă în cuvinte. Trebuie trăită și simțită. ■

BOGDAN-ANDREI LUNGU

Si am scris pentru ziarul AperiTIFF. A fost gustos. Cumva, în toată scena asta, la început încărcată cu stres și anxietăți, am găsit un grup primitor, prietenos și mișto cu care mi-ar plăcea să-mi petrec mai multe zile din viață. După ce ne prefăceam că munceam, că suntem productivi și toate celelalte prostioare de discurs *hustle culture*, mergeam la cantina universitarilor, unde treceam printr-un proces de *bonding* dând *hate*, în comun, la mâncare (poate că suntem un pic cam pretențioși). Oarecum, din munca și masa la comun, cuplat cu mer-

sul ocazional la filme (unele de-a dreptul oribile), am ajuns să ne legăm unii de alții într-un mod adorabil, lucru pe care nu l-aș da la schimb pentru nimic. Mi-a plăcut să iau parte la experiența asta, scriind ziarul, plângând după filmele pe care trebuia să le primim și văzând cum se topeșc nervii Codruței în fața incompetenței unora (probabil și eu printre ei). Acum că se termină simt o nostalgie pentru ceva atât de aproape de mine, iar frustrările din trecut se topeșc, amintiri plăcute încolțesc, iar eu cresc doar gândindu-mă la privilegiul de a lua parte la tot haosul sublim. ■

MARIA MĂRUȚĂ

Am crescut cu TIFF-ul; îl așteptam în fiecare an, încă de când eram foarte mică, și visam ziua în care o să fiu destul de mare să particip și eu. Între timp, am ajuns destul de mare și am revenit la TIFF, de data asta seriosă și gata de treabă. Am avut numai surprize plăcute,

de la filme despre care nu știam aproape nimic și am ajuns să le recomand tuturor prietenilor, la regizori cu care povesteam după proiecții, ca și cum ne-am fi cunoscut de mult timp, la colegi cu multă experiență care m-au primit ca pe una de-a lor. M-am relaxat imediat, de parcă aș fi știut festivalul dintotdeauna - ceea ce, în felul meu, chiar așa și era. În fiecare seară am așteptat ziarul zilei următoare, să văd ce se mai scrie, am așteptat să văd mâini ridicate în sălile de cinema, să aud ce au de spus oamenii despre filmele pe care le vedeau, și m-am mirat cum nimănu mi se părea să îi pese că plouă mai mereu. Creștem și TIFF-ul crește odată cu noi toți. ■

MARIA CRISTIANA NIȚU

AperiTIFF a reprezentat ocazia mea să cunosc mecanismele de lucru în domeniul jurnalismului. Practic, prima mea interacțiune cu meseria de redactor. Am realizat, în aceste zece zile de festival, cât de importante sunt punctualitatea, lucrul în echipă, răbdarea și emoțiile constructive. Momentul preferat din cadrul festivalului a fost interviul cu doamna Nora Iuga și regizoarea Carla Teaha. A fost un interviu drag mie datorită aprecierii pe care o port pentru binecunoscuta poetă și filmul documentar care m-a emoționat cu totul când l-am vizionat. Este, cu siguranță, un moment care îmi va rămâne în amintire mult timp de acum. Sincer, experiența AperiTIFF chiar a fost o provocare, dar a fost una frumoasă. Pe lângă filmele grozave pe care le-am văzut (cu câteva excepții), am avut plăcerea să lucrez cu o echipă de oameni super energici și pasionați, de care m-am apropiat mult. Și sunt recunoscătoare pentru oportunitatea pe care am primit-o. Shout-out to Codruța, care ne-a coordonat grozav! ■

ARIANA-ȘTEFANIA ION

Io zile în 1000 de semne e poate cel mai greu *task* de până acum. Am cunoscut cel puțin vreo 10 oameni noi și am ascultat 10 mii de opinii și povești. Cel mai greu lucru când scrii un ziar care se prindează zilnic e că trebuie să scrii azi de parcă ești deja în ziua de mâine. Colegii pot confirma că după 10 zile, eu tot cred că filmul pe care vreau să-l văd azi e, de fapt, mâine.

În cazul meu, materialele publicate în AperiTIFF au fost primele care mi-au purtat semnătura și, prin urmare, reprezintă startul meu în carieră. Când trăiești zi de zi cu sindromul impostorului, e greu să îți faci curaj să te arunci în necunoscuturi. Redacția AperiTIFF a fost o plasă de siguranță pentru mine, țesută cu oameni în care mă pot încrede pentru o opinie sinceră și o critică cu folos.

Astea fiind spuse, mai am 100 de semne. *Look, mom, I made it!* ■

SOPHIA BLAGA

Îmi place mult să scriu. E un mecanism de coping. În general, îmi place să scriu portrete, dar și știrile merg. Îmi place să transmit emoții prin ceea ce scriu. Tot așa, ador să merg la filme, dar am anxietate socială foarte nasoață, așa că am ratat ocazia de a merge la multe filme (am văzut, totuși, *Noemi zice da*, care a fost dur, dar fain, și *Târ*, pe care nu puteam să nu-l văd, pentru că joacă Cate Blanchett în el), deoarece nu aveam cu cine să merg.

Festivalul e super mișto și are de toate. Printre alte task-uri, am fost în Florești să intervievez organizatorii evenimentelor pentru copii și a fost tare. Cea mai surreal interacțiune a fost când m-a recunoscut Bogdan Andreica, de la NapocaTrio, căruia i-am luat interviu și anul trecut. Tot acolo am mâncat vată de zahăr cu căpșuni și piersici. Păcat ca nu mă încadram ca vârstă la activitățile pentru copii, pentru că aveau LEGO, mingi de aruncat, mini-cinematograf și tot felul de lucruri de acest gen. E nice să scrii la ziar și să îți vezi numele acolo.

Cât despre ce nu a fost atât de tare, am așteptat aproape o oră în stație, ca să vină autobuzul în Florești, unde ne-a prins un potop și nu aveam umbrelă. Când am fost să văd *Târ*, am mers pentru prima dată la Cinema Florin Piersic, iar scaunele au fost... scaune. Nu este loc destul pentru picioare, ceea ce a fost extrem de inconfortabil. ■

EMILY NOEJOVICH

Dacă îmi dai jeleuri de ursuleți, separ culorile și o pun pe cea care îmi place cel mai mult pe ultimul loc, cu fiecare obraz desemnat pentru o gamă specifică de culori. Este un joc individual ale cărui reguli își împărtășesc sensul doar cu mine, distrându-mă în tăcere. Continuând cu jocurile mele excentrice, căștile îmi mențin și un sentiment de protecție împotriva sunetelor externe. Din cele spuse, pare de la sine înțeles că nu prea aveam așteptări mari despre munca de la festival. Speram doar să am timp să mă uit la o mulțime de filme bune, de genul care să-mi facă neuronii imaginativi să danseze la infinit –specimenele rare în serviciile de *streaming*-. Dar mă gândeam că voi merge singură, și mă bucur că am greșit. Într-o noapte de vară eram în Piața Unirii uitându-mă la un clasic cu echipa, când natura socială a cinemaului m-a lovit în față. Ne-am așezat printre străini pe scaune de plastic care țineau un suvenir dubios pentru viitoarele riduri datorită fumatului; ne-am adus –noi șmecheri– propriile noastre băuturi și îl urmăream pe Humphrey Bogart semnând istoria filmului într-o mirare colectivă. Analog cu personajul său *who will always have Paris*, eu aș parafraza bucuroasă după experiența asta *will always have AperiTIFF*. ■

ȘERBAN MARK POP

Eu sunt un *nerd*, dar îmi asum asta. Sunt printre oamenii ăia puțini care vor spune că au fost mai interesați de discuții decât de majoritatea filmelor. Și experiența a depășit așteptările, chiar dacă nu în modul în care mă așteptam. M-am lovit mai mereu de deschidere, de amicitie și de relaxare. Fie că a fost vorba de redacția AperiTIFF – despre care auzisem că e un baubau, dar n-a fost – sau despre oamenii pe care i-am admirat mult timp și abia așteptam să-i cunosc (Andrei Gorzo, de exemplu). Cred că, datorită anxietății mele, mă așteptam la o oarecare reticență, la o răceală sau chiar o atitudine *all work, no play*. Ce-am primit, de fapt, a fost numai și numai căldură, nonșalanță și deschidere față de orice întrebare. Toată lumea a fost umană și liniștită, ceea mi-a permis să lucrez în liniște, să mă uit la filme în liniște, să-mi exprim opiniile în liniște. Oricât de faină ar fi atmosfera de festival (și e mega faină), nimic nu se compară cu adunările de lume blândă. ■

ION INDOLEAN

Am reușit să ratez mare parte din festival datorită unei deplasări, dar am venit la țanc, ultimele 4 zile, perioada ZFR, masterclass-ul cu Oliver Stone care mi s-a părut puțin searbăd (sau aveam eu așteptări prea mari?!), de fapt

perioada cea mai aglomerată din festival. M-am bucurat pentru succesul de public al documentarului *Planeta albastră*, pe care vă invit să îl vedeți, și am găsit o redacție plină de energie și de oameni faini, care - mai mult ca niciodată - regretau sincer terminarea celor 10 zile intense de muncă la ziar.

Petrecerea HBO a fost cu mixed feelings, de obicei e mai mult glamour (și poate vreme mai bună), dar totuși m-am întâlnit cu câțiva amici și m-am încărcat cu ceva good vibes.

Am văzut câteva filme excelente: *Hit*, *Manticora*, *Noemie spune nu*, *Asfințit și Grand Prix*, cu care voi rămâne mult timp în suflet, fiecare din diferite motive.

Am stat prea puțin cu colegii din redacție și asta o trec ca o mică dezamăgire personală care mi se datorează în totalitate. Timpul se comprimă când vine TIFF și pur și simplu nu ajungi să faci tot ce ți-ai dori. ■

ANDREA MARTON

Sincer, nu știu cum am aterizat în redacția AperiTIFF, dar... mi-a plăcut! Cele zece zile petrecute aici au părut nesfârșite și totuși au trecut parcă mult prea repede. Am scris, am luat interviuri, am lucrat în echipă și am cunoscut oameni puțin spus *minunați*. Am vizionat filme superbe din toată lumea (nu toate la fel de bune, dar ați prins ideea). Am scris cronică de film, nu știu cât de bine, dar am scris și am realizat încă o dată cât de mult îmi place să fac asta.

În perioada în care cinematografele Clujului sunt mai vii ca niciodată, am avut ocazia să trăiesc experiența TIFF mai intens ca oricând. Pentru mine a fost ca un univers paralel în care tot ce trebuia să fac era să scriu despre lumea filmului și oamenii ei. Am uitat și de stresul sesiunii (and that's something). Cui nu i-ar plăcea asta? E un vis din care parcă nu ai mai vrea să te trezești.

De luni ies din casă fără badge- cât de ciudat! O să-mi lipsească... ■

Foto: Vakarcs Loránd

ILIE BĂLAN

Înainte să vin la TIFF, nu aveam foarte multă experiență în domeniul cinematografului. Acum... tot "pe lângă" sunt, dar apar și în ziar.

Am avut ocazia să mă dezvolt mult ca persoană și să aflu lucruri noi despre mine, am cunoscut niște oameni chiar foarte mișto, atât în echipa de redacție, cât și la evenimentele la care am participat, și chiar am primit și o înghețată moka la standul celor de la Lidl din Florești (mulțumesc voluntarii TIFF în Familie, vă pup).

Regret că m-am aglomerat cu multe planuri în perioada festivalului și nu am profitat cât a trebuit de ocazie, dar am învățat cum să mă împart mai bine în mai multe locuri deodată, m-am luat la întrecere cu cel mai vechi rival al meu, LENA (încă mă bate GRAV, dar parcă văd *progress, sper*), iar cu cupoanele de masă am mâncat și eu în sfârșit mai omenește, altceva în afară de pâine unsă și ramen noodles. Tot n-am primit iteme bune din case-uri.

A fost o experiență chiar foarte faină pe care aș mai repeta-o. Poate data viitoare chiar s-ar putea să vin la timp la ședințe. Poate. ■

ARABELLA-ANGELINA

CUMPĂNĂ

Cu trei cafele pe zi și patru filme pe post de mic-dejun, prânz și cină (hiperbolizez, evident, însă doar ca să accentuez și mai mult feroarea în care încă mă aflu) TIFF-ul e combustibilul pe care-l primesc anual ca să compensez pentru "carențele" (din păcate) cinematografice. Dincolo de "meniul" copios de filme (AperiTIFF e prea puțin spus, eu i-aș zice de-a dreptul ospăț), TIFF-ul este despre intersecția și interacțiunea cu prezențe și energii pe care mă bucur nespus să le includ în repertoriul trăirilor mele. Despre șansa de a-mi vedea pasiunea pentru film concretizată în scris, în cele zece numere AperiTIFF, ei bine, nu am suficiente cuvinte prin care să-mi epuizez încântarea și delirul pe care le resimt. S-a simțit ca un delirium tremens, la propriu și la figurat, n-o să mint. AperiTIFF-ul a fost și va rămâne roller coaster-ul în care n-aveam tupeul să urc și, totuși, mai mult instinctiv (dintr-o pornire aproape viscerală) decât rațional, am făcut-o. Ce-a urmat? Pe scurt, un festin cu de toate. Răsete, glume, nervi, pe-alocuri neuroni ușor prăjiți, extaz în deplinătate sa. Nu pot decât să mulțumesc oamenilor care au făcut AperiTIFF-ul posibil. Și noi, cei din redacție, dar și cititorilor, care au apreciat, criticat sau, măcar, au aruncat un ochi peste ce aveam de spus. AperiTIFF-ul a însemnat și va continua să însemne emoție, pentru că nu se poate vorbi despre cinema fără trăire. ■

Credit foto: Popa Andreea

Oliver Stone: „Trebuie să vii la masă cu ceva”

Oana Balaci, traducere de Miruna Molodet

Oliver Stone este un regizor, scenarist și producător american, una dintre cele mai proeminente figuri ale cinematografului hollywoodian din anii '80-'90. A luptat în Vietnam, unde a primit două decorații Purple Heart. A creat o trilogie de filme bazată pe experiențele de război. A câștigat două premii Oscar pentru regia filmelor *Plutonul* și *Născut pe 4 iulie*, parte a trilogiei, și un premiu Oscar pentru scenariul filmului *Expresul de la miezul nopții*. A realizat o altă trilogie ce urmărește președinții americani (*JFK*, *Nixon*, *W*). Atât filmele sale de ficțiune, cât și documentarele, au fost vehement lăudate și contestate. În interviul pentru AperiTIFF vorbește despre cariera sa, își justifică alegerile artistice și ideologice și dă măsura personalității sale. Rămâne ca publicul să o judece.

Veți primi un Premiu pentru Întreaga Carieră la TIFF. Privind înapoi la profesia dumneavoastră, există vreo poveste pe care ați fi vrut să o spuneți altfel?

Nu, sunt mulțumit de abordarea fiecăruia dintre cele 20 de filme de lungmetraj. Și de cele 10 documentare sunt, de asemenea, mulțumit. În fiecare film știu că sunt lucruri pe care aș fi putut să le fac mai bine și diferit, dar în esență sunt mulțumit de structură.

Cel mai recent documentar al dumneavoastră, bazat pe cartea lui Joshua Goldstein, a fost proiectat și la TIFF. De unde a venit ideea?

Ideea a venit din carte. În perioada 2000 nu eram pasionat de nuclear, pro sau contra. Credeam în toate poveștile cu Jane Fonda. Dar fără să știu cu adevărat nimic. Nu eram educat. Până în anii 2000, când schimbările climatice au devenit o problemă – spre deosebire de energia nucleară, a fost o problemă mult mai mare – iar filmul lui Al Gore, *Un adevăr incomod*, din 2006, s-a concentrat pe schimbările climatice, pe încălzirea planetei. Așa că eram îngrijorat pentru mine și pentru copiii mei, pentru nepoți, pentru lume. Cu cât îmbătrânesc, cu atât sunt mai îngrijorat. Cartea a ieșit în 2019, am văzut-o într-o recenzie. A primit o recenzie bună în *New York Times* și am citit-o. E o carte de știință, dar e scurtă. Nu este lungă. Este ușor de înțeles și este practică, de bun simț. Este ceva ce lipsește în abordarea noastră privind schimbările cli-

Cred că toți am făcut compromisuri într-o oarecare măsură. E o chestiune de grad.

matice. Se pare că guvernele au ratat ideea, unele guverne, în special în Occident. Pentru că oamenii au temeri ridicole, temeri exagerate față de energia nucleară. Care, desigur, a fost dată la o parte. Acesta a fost argumentul cărții. A fost uitată. E ca și cum ar fi fost uitată. A fost una dintre cele mai mari descoperiri ale omenirii: Marie Curie, o femeie, în Franța. Este un material uimitor cu care să lucrezi. Și a fost acolo, la crearea universului. Este un dar foarte frumos. Acum, ca orice dar, poate fi folosit greșit, știți, totul este folosit greșit și, din păcate, a apărut în timpul celui de-al Doilea Război Mondial. Și, bineînțeles, a fost folosit pentru toate motivele greșite și au construit cu el cea mai mare bombă din toate timpurile. Din cauza energiei nucleare, a energiei din radiu, din uraniu, înțelegeți, această energie este de un milion de ori mai puternică decât cea a gazului, cărbunelui, petrolului, mult mai puternică, și de aceea trebuie să o folosim. Și există o diferență semnificativă, dar oamenii refuză în capul lor. Ei le confundă pe cele două. Ei confundă bomba nucleară cu energia nucleară. Energia nucleară este aici jos în ceea ce privește îmbogățirea uraniului. Nu are prea mult. Bomba este aici sus, în uraniu îmbogățit. Mare diferență, este nevoie de multă muncă pentru a face o bombă. Foarte multă muncă. Dar acești oameni, mulți dintre acești oameni care sunt atât de negativi, nu studiază, nu înțeleg. Ei nu vorbesc cu oamenii de știință.

Majoritatea publicului nu înțelege acest concept.

Este atât de enervant, dar face rău lumii, pentru că dacă nu am fi avut toate aceste frici stupide, exagerate, nu am fi avut

schimbările climatice ca problemă. Am fi fost pe drumul cel bun. Peste tot în lume, cred într-o societate nuclearizată, chiar și în Africa și în India. Știi, cred că s-ar fi impus până acum.

Dar nu știm niciodată ce se va întâmpla în viitor.

Ei bine, vă va afecta cel mai mult pe voi, generația voastră.

Mama mea are o poveste interesantă din perioada comunistă din România. S-a dus să vadă *Platoon* cu o prietenă la Biblioteca Americană. Dar filmul a fost anulat și apoi prietena ei a fost chemată la birourile Securității. Știți despre Securitate? Erau un fel de servicii secrete. KGB pentru România. De ce au făcut-o?

Pentru că s-a dus să vadă filmul. Apoi a fost chemată la birouri pentru a mărturisi acest fapt. Am vrut să vă întreb, cum credeți că filmele dumneavoastră au schimbat peisajul politic, nu doar în America, ci în întreaga lume?

Nu pot să vă spun pentru că nu știu. Mi-aș imagina că majoritatea filmelor sunt uitate. Dacă filmele mele au avut vreun impact și nu sunt uitate, e bine. Dar știți, noua generație... evident că sunteți inteligenți, dar mulțora dintre cei mai tineri nu le pasă. Așa că eu cred că filmele mele au impact la oamenii care gândesc un pic mai mult. Poate că era vorba despre anti-război, despre conspirații, despre a nu crede guvernele, pentru că guvernele mint. Toate guvernele mint. Dar Statele Unite au spus cele mai mari minciuni dintre toate, pentru că sunt cea mai mare societate. Iar eu mi-am atacat guvernul pentru că a mințit oamenii în legătură cu războiul, cu Vietnamul, cu președinții, în documentare - probleme legate de afacerile externe.

Aceasta a fost următoarea întrebare, ce v-a stârnit interesul pentru figurile politice controversate?

Pentru că aveau lucruri importante de spus, dar nu auzim niciodată ce spun, din cauza propagandei din jurul lor. De exemplu, Castro, m-am dus să-l văd, l-am ascultat. Ne-am distrat foarte bine. Am petrecut timp împreună și el pare un om adevărat și este o ființă umană. Și, bineînțeles, cu toții avem defecte. Nimeni nu este perfect, dar cu siguranță a fost impresionant prin măreția spiritului său. În același timp, unii oa-

meni îl urăsc atât de mult încât devine un factor de dezbinare. La fel cu Chávez, un om care te inspiră când îl vezi în persoană, dar, desigur, rău de gură. Către cine? Către Statele Unite, către cifrele sistemului, către Fondul Monetar Internațional, către Banca Mondială. Bineînțeles, îl urăsc, dar a făcut mult bine pentru săracii din Venezuela, foarte mult. Și asta este ceea ce este mereu trecut cu vederea. Oamenii săraci, ei nu se gândesc la cei săraci. Iar acești oameni au făcut-o. În cazul lui Putin, este o cu totul altă poveste, pentru că el a sfidat unipolaritatea americană, hegemonia Statelor Unite asupra lumii. Este o lume multipolară. Trebuie să existe puncte de vedere diferite și eu sunt de acord cu asta. Asta nu-mi place, că Statele Unite vor să domine economic și militar planeta. Acest lucru nu se va întâmpla. Pentru că nimeni nu vrea să fie sclavul altuia. Știți, chiar dacă nu există un război, nu vor să fie dominați tot timpul, așa cum sunt europenii, cum este Bruxelles-ul, UE. Acestea sunt organizații care doar se supun cu servilism la ceea ce spun Statele Unite. Nu au fost întotdeauna așa, dar am văzut schimbarea în timpul vieții mele. Iată de ce. Trebuie să ascultăm alți oameni, alte puncte de vedere, și asta se întâmplă în lume.

Ați primit două Purple Hearts și trei Oscaruri, printre alte premii. Cum credeți că aceste premii schimbă perspectiva celui care le primește?

Sunt importante, dar, în același timp, îți pot distorsiona mintea. Mintea mea a rămas dreaptă în ceea ce privește problemele legate de lucrurile care sunt importante pentru mine. Nu aș face la vârsta mea acest film despre energia nucleară. Dar este important. De aceea l-am făcut. Deci nu fac asta pentru un premiu, pentru că nu am primit niciun premiu în ultima vreme. Filmele pe care le fac sunt prea dure sau prea controversate.

Cum a fost colaborarea cu scenaristul Quentin Tarantino pentru *Născuți asasini*?

Nu a existat nicio colaborare. Am cumpărat un scenariu de-al lui, care mi-a plăcut, iar apoi eu, împreună cu alți doi scenariști, am rescris întregul scenariu. Am folosit o parte din personaje, am folosit decorul, am folosit ideile din el. Dar, în același timp, nu era un film pe care voiam să îl fac, așa că asta a stat la baza multor neînțelegeri. Noi am cumpărat povestea de la el.

Cum este să lucrezi cu un actor precum Woody Harrelson?

Oh, l-am iubit pe Woody. A fost minunat, este un om foarte simpatic. A fost o experiență extraordinară realizarea filmului și o oarecare nebunie. Nu vreau să mă întorc în zilele acelea... Actorii erau nebuni. Juliette a fost nebună. Tom Sizemore, care a murit recent. Foarte tânăr. Tommy Lee Jones. Robert Downey. Doamne, ce de personaje. Și Rodney Dangerfield.

Merită să plătești prețul pentru a nu-ți compromite niciodată opiniile?

Cred că toți am făcut compromisuri într-o oarecare măsură. E o chestiune de grad. Eu am făcut compromisuri de-a lungul timpului. Trebuie să faci. Uneori nu poți obține banii decât dacă faci compromisuri. Ei știu că sunt intens și poate că uneori sunt mai duri cu mine. Am reușit să lucrez cu multe studiouri mari, cu excepția unuia, poate, sau două. Lucrez cu șefi de studiouri diferiți. Lucrez cu studiouri independente. Iar când nu am putut face rost de bani din Statele Unite, la *Snowden*, de exemplu, am plecat în străinătate și am filmat în Germania cu bani germani și francezi, iar în cele din urmă am făcut rost de bani americani. Cu alte cuvinte, am continuat, dar m-am ținut de acele filme pe care voiam să le fac. Dacă primești bani de la studio la început, trebuie să fii atent, pentru că apoi ei dezvoltă scenariul. Dezvoltarea este un lucru periculos. Se spune: „Ah, vrem mai mult din asta, mai mult din aia”. Nu așa trebuie procedat. Dacă vrei să faci un film, trebuie să vii la ei cu scenariul și cu niște bani și să le spui: „OK, vreți să vă alăturați sau nu?”. Cam asta e ideea. Este ca un joc de poker, știi? Trebuie să vii la masă cu ceva. ■

Andrada Balea: „Sangre calientă”

10 actori de teatru sunt prezentați anual, în cadrul TIFF, profesioniștilor din lumea filmului și publicului. Programul **10 pentru FILM la TIFF** își propune să promoveze figuri noi în filmul românesc și îi vizează pe actorii care nu au avut până acum șansa afirmării în cinema.

a consemnat Irisz Kovacs

Credit foto: Sabina Costinel

Cei 10 selectați pentru ediția a 12-a a programului sunt: Costi Apostol și Mădălina Mușat (Sf. Gheorghe), Andrada Balea (Cluj), Christine Cizmaș și Ana Maria Cojocaru (Timișoara), Cătălin Ștefan Mîndru (Suceava), Marcela Motoc, Camelia Pintilie și Vlad Ionuț Popescu (București), Sara Pongrac (Focșani, Turda, Cluj).

Andrada Balea (28 ani) a absolvit Sociologia la Alba Iulia, a fost trei ani educatoare, după care a decis să își urmeze visul. S-a mutat în Cluj, a absolvit Actoria la Facultatea de Teatru și Film, UBB și e acum parte din trupa Reactor de creație și experiment. Regizoarea Irisz Kovacs i-a pus câteva întrebări:

Ce te inspiră?

Mă inspiră imagini sau atmosfere din filme. Când lucrez și nu am inspirație, alerg, îmi pun în căști, la maxim, melodii foarte ritmate, și mă gândesc foarte mult la ce am de făcut; de la sport, adrenalină, îmi vin idei, dacă simt o idee bună, mi-o notez. Mă uit la concerte live. Ale Rosaliei - mă

inspiră foarte mult energia, vitalitatea, ritmul cu care execută coreografiile, ale lui Beyoncé, Jessie J, Jennifer Lopez - femeile astea cu enorm de multă energie. Mă umplu de adrenalină și atunci vin ideile.

Mă inspiră locurile - când merg acasă, la Bucium, mă inspiră chiar și simplul fapt că duc vaca la păscut. Fac o paralelă între teatru, care te duce în lumi incerte și sumbre, și lumea mea de om simplu, foarte împământat, cu principii clare, și încerc să le combin. Mă inspiră mult și când gâtesc, atunci îmi vin idei, probabil sunt relaxată.

Ce ai vrea să faci în viitor?

Nu știu ce aș vrea să fac în viitor, îmi place ce fac acum. Știu doar că vreau să fac în continuare teatru, la Reactor mă simt foarte bine, îmi place igiena de lucru de aici. Nu am un ideal, poate o să vină, acum sunt la început și mă entuziasmează multe lucruri, mă bucur de ce mi se întâmplă, de rolurile pe care le joc și de teatrul pe care îl fac.

(Interviul integral se citește pe LiterNet.ro la <https://agenda.liternet.ro/cronici/10pentrufilmattiff.html>) ■

PROGRAM / DUMINICĂ / 18 Iunie

CINEMA FLORIN PIERSIC

11:00 PROIECȚIA FILMULUI CĂȘTIGĂTOR AL PREMIULUI PUBLICULUI **Carbon**
103' / Ion Borș / Moldova, România, Spania [9R1]

13:15 PROIECȚIA FILMULUI CĂȘTIGĂTOR AL TROFEULUI TRANSILVANIA **Ca pește pe lună (Like A Fish On The Moon)**
78' / Dornaz Hajiha / Iran [9R2]

15:30 SUPERNOVA **Ultima noapte (L'ultima notte di amore)**
124' / Andrea Di Stefano / Italia [9R3]

18:00 SUPERNOVA **Crima este a mea (Mon Crime)**
102' / François Ozon / Franța [9R4]

20:00 SUPERNOVA **Rheingold**
138' / Fatih Akin / Olanda, Italia, Germania [9R5]

CASA DE CULTURĂ A STUDENȚILOR

14:00 FOCUS NORDIC **Confort nordic (Northern Comfort)**
97' / Hafsteinn Gunnar Sigurðsson / Islanda, Germania, Marea Britanie [9C1]

16:00 FĂRĂ LIMITĂ **Sparta***
99' / Ulrich Seidl / Austria, Franța, Germania [9C2]

18:30 SUPERNOVA **Povești indiscrete (Historias para no contar)**
100' / Cesc Gay / Spania [9C3]

21:00 FĂRĂ LIMITĂ **Regula 34 (Rule 34)***
100' / Júlia Murat / Brazilia, Franța [9C4]

CINEMA VICTORIA

10:00 EDUCATIFF **Belle și Sebastian (Belle et Sébastien: Nouvelle génération)**
96' / Pierre Coré / Franța [9V1]

12:30 EDUCATIFF **O sută de ani de Disney (100 Years of Disney Animation - A Shorts Celebration)**
90' / Walt Disney, Ben Sharpsteen, Wilfred Jackson, Jack Hannah, Jon Kahrs, Jacob Frey / SUA [9V2]

15:00 SUPERNOVA **În trecere (Passages)***
91' / Ira Sachs / Franța [9V3]

17:30 PROIECȚIA FILMULUI CĂȘTIGĂTOR AL PREMIULUI PENTRU REGIE **Mangal (Charcoal)**
107' / Carolina Markowicz / Brazilia, Argentina [9V4]

20:00 PROIECȚIA FILMULUI CĂȘTIGĂTOR AL PREMIULUI SPECIAL AL JURIULUI **În familie (Family Time)**
114' / Tia Kouvo / Finlanda, Suedia [9V5]

22:15 CLOSE-UP SIDNEY LUMET **Rețeaua (Network)**
122' / Sidney Lumet / SUA [9V6]

CERCUL MILITAR

11:00 ZIUA MAGHIARĂ **Vârful și abisuri (Heights and Depths)**
99' / Csoma Sándor / Ungaria [9W1]

13:15 LARGER THAN LIFE **Spionul cel bun (A Compassionate Spy)**
101' / Steve James / SUA [9W2]

15:45 PROIECȚIA FILMULUI CĂȘTIGĂTOR AL PREMIULUI PENTRU INTERPRETARE **Barbarii (La barbarie)**
94' / Andrew Sala / Franța, Argentina [9W2]

18:15 PROIECȚIA FILMULUI CĂȘTIGĂTOR AL PREMIULUI SECȚIUNII WHAT'S UP, DOC? **Anhell69***
75' / Theo Montoya / Germania, Franța, România, Columbia [9W3]

20:45 LUNĂ PLINĂ **Soarta e de vină (Mad Fate)**
108' / Soi Cheang / Hong Kong [9W5]

CINEMA ARTA

10:00 CLOSE-UP SIDNEY LUMET **Decizie limită (Fail Safe)**
112' / Sidney Lumet / SUA [9A1]

12:15 SUPERNOVA **Visez electric (Tengo sueños eléctricos)**
100' / Valentina Maurel / Franța, Belgia [9A2]

14:15 CLOSE-UP JEAN-LUC GODARD **Disprețul (Le mépris)**
103' / Jean-Luc Godard / Franța, Italia [9A3]

16:30 CLOSE-UP OLIVER STONE **Nuclear (Nuclear Now)**
105' / Oliver Stone / SUA [9A4]
ÎN PREZENȚA REGIZORULUI OLIVER STONE

18:45 CLOSE-UP OLIVER STONE **Născut pe 4 iulie (Born on the Fourth of July)**
145' / Oliver Stone / SUA [9A5]
ÎN PREZENȚA REGIZORULUI OLIVER STONE

21:45 LARGER THAN LIFE **Miucha, vocea Bossa Nova (Miúcha, the Voice of Bossa Nova)**
98' / Daniel Zarvos, Liliane Mutti / Brazilia, Franța, SUA [9A6]

SAPIENTIA

10:15 ZIUA MAGHIARĂ **3000 de piese (Three Thousand Number Pieces)**
97' / Ádám Császi / Ungaria [9S1]

12:15 CLOSE-UP JEAN-LUC GODARD **Salvează cine poate (viața) (Sauve qui peut (la vie))**
88' / Jean-Luc Godard / Franța, Elveția, Germania, Austria [9S2]

14:45 FOCUS NORDIC **Povestea unei crime (Murder Story)**
93' / Reynir Oddsson / Islanda [9S3]

17:15 ZIUA MAGHIARĂ **Oameni-arbori (White Plastic Sky)**
112' / Tibor Bánóczki, Sarolta Szabó / Ungaria [9S4]

19:45 CLOSE-UP JEAN-LUC GODARD **Weekend**
104' / Jean-Luc Godard / Franța [9S5]

22:00 FILM FOOD **La Huella, povestea unui bar pe plajă (La Huella, Historia de un parador de playa)**
70' / Alessio Rigo de Righi / Argentina [9S6]

CINEMA MĂRĂȘTI

19:30 SUPERNOVA **Crima este a mea (Mon crime)**
102' / François Ozon / Franța [9Z1]

CINEMA DACIA MĂNĂȘTUR

18:00 CLOSE-UP SIDNEY LUMET **12 oameni furioși (12 Angry Men)**
96' / Sidney Lumet / SUA [9D1]

20:30 SUPERNOVA **Pedeapsa (El castigo)**
86' / Matias Bize / Chile, Argentina [9D2]

PIAȚA UNIRII OPEN AIR

ÎNCHIDEREA OFICIALĂ / OFFICIAL CLOSING

21:45 LUNĂ PLINĂ **Asteroid City**
104' / Wes Anderson / SUA [9U1]

PARCUL POLIGON FLOREȘTI

21:45 ZILELE FILMULUI ROMÂNESC **Pup-o, mă! 3 - Ouăle, franceza și ardeleni (U Get What U Kiss 3)**
90' / Tudor Botezatu / România [9F1]

IULIUS PARC OPEN AIR

21:45 SUPERNOVA **Povești indiscrete (Historias para no contar)**
100' / Cesc Gay / Spania [9P1]

UBB OPEN AIR

22:00 PROIECȚII SPECIALE **Crystal Pite: Angels' Atlas**
64' / Chelsea McMullan / Canada [9X1]

MUZEUL DE ARTĂ

21:30 LARGER THAN LIFE **Numele meu este Alfred Hitchcock (My Name Is Alfred Hitchcock)**
120' / Mark Cousins / Marea Britanie [9M1]

* Film nerecomandat minorilor / This film is not suitable for children.

Dorian Boguță și Alexandru Papadopol despre noul film *Încă două lozuri*

Am vorbit cu Dorian Boguță și Alexandru Papadopol, actorii din *Încă două lozuri* (r. Paul Negoescu), despre mult așteptata continuare a unuia dintre cele mai mari succese din cinematografia independentă românească, care a fost prezentat în premieră la TIFF.22.

Andrea Marton

INTEROGATIF

Ce credeți că aduce nou continuarea filmului *Două lozuri*?

Dorian Boguță: Povestea acestor trei, Vasile, Pompiliu și Dinel, într-o nouă situație. O poveste veche, într-o haină nouă, să zic așa. În același timp, cum a mai spus și regizorul Paul Negoescu, ne-am îmbrăcat în exact aceleași haine, dar am fost puși în situații complet noi. Am mers cumva la sigur pentru succesul filmului *Încă două lozuri*.

Alexandru Papadopol: Aduce o nouă poveste. Aceasta nu se leagă de prima poveste a celor două lozuri. Brandul este unul cunoscut, dar povestea este una cu totul și cu totul diferită și asta am și încercat să facem. Am încercat să nu ne legăm de prima poveste pentru că întotdeauna o continuare aduce după sine o coadă și din prima poveste. Noi am încercat să o facem de sine stătătoare, tocmai pentru că au trecut șapte ani de la primul film. S-a creat un nou public care va trebui să vadă o poveste de sine stătătoare și asta este *Încă două lozuri*. Adică nu este o legătură între cele două filme decât la nivel de actori, regizori, scenariu și așa mai departe.

D.B.: Da, e foarte adevărat că s-a creat un nou public în acești șapte ani. Trebuia cumva și pe publicul vechi, dar și pe cel nou, să-l aducem cumva în cinematograful să vadă filmul.

Care sunt provocările întâmpinate în realizarea unui film pentru generația Z?

D.B.: Știi care-i treaba? Poate să fie generația Z, generația X, O, M, P... Dacă e corect, cinstiți și situația din film este recunoscută și are umor, va funcționa la orice generație. E ceva universal.

A.P.: Cred că orice generație se poate emoționa, ori asta este important. *Încă două lozuri* este o comedie și cred că umorul este unul actual, care funcționează în principiu la orice generație. (Bineînțeles că noi suntem niște oameni care au patruzeci și ceva de ani...)

D.B.: Și mai e ceva. Criptomonedele sunt cumva mult mai bine cunoscute de generația Z decât de ceilalți.

A.P.: Da, noi a trebuit să facem un research serios vizavi de aceste criptomonede ca să putem înțelege fenomenul. Presupun că cineva mai tânăr pricepe mai repede.

D.B.: În film există un moment când cineva explică ce înseamnă criptomonedele. Pentru mine asta e o chestie și acum asemănătoare cu fizica cuantică, în timp ce pentru mulți dintre cei care stăteau în sală conceptul era unul clar.

Ce credeți că s-ar întâmpla într-un al treilea film?

D.B.: Cum a zis și Paul Negoescu, probabil în partea a treia (dacă se va face, deși eu zic că avem șansa să o facem), Pompiliu, Vasile și Dinel vor fi personaje de vreo 15 ani. Vrem să ne ducem înapoi în timp. Așa ne-am gândit.

A.P.: Eu acum aflu de asta și cred că trebuie să avanseze tehnologia robust ca să interpretăm noi așa roluri tinere.

D.B.: Că tot vorbim de generația Z, ne-am distrat acum de 1 iunie cu o aplicație care te face să arăți ca un copil. Ne-am distrat foarte tare. Dar cred totuși că să ne vezi pe noi în rolurile unora de 15 ani e prea mult...

Ce părere aveți despre noul val de filme comerciale din cinematografia românească?

Dorian Boguță
Foto: Nicu Cherciu

Alexandru Papadopol
Foto: Nicu Cherciu

Cred că orice generație se poate emoționa, ori asta este important. *Încă două lozuri* este o comedie și cred că umorul este unul actual, care funcționează în principiu la orice generație

D.B.: Mie mi se pare că acest val este binevenit pentru că ușor, ușor industria cinematografică aduce filme comerciale, filme de autor, filme clasice, filme de gen. Acest val este firesc și e bine că a venit. De calitate nu vreau să vorbesc acum...

A.P.: La fel. Mi se pare un fenomen important pentru cinematografia românească. O să creeze o legătură mai solidă cu publicul. Un lucru foarte important este faptul că aceste filme aduc oamenii în sălile de cinematograf. Dacă sunt făcute exclusiv pentru televiziune sau platformele de streaming, atunci ar fi o legătură invizibilă, dar legătura asta vizibilă cu oamenii care stau la coadă ca să intre la un film românesc este întotdeauna un lucru pozitiv.

D.B.: exista o perioadă în care dacă întrebai un spectator ce înseamnă pentru el un film românesc, avea să îți răspundă sărăcie. Eh, acum nu mai poate spune nimeni chestia asta. În fiecare săptămână din toamna asta este o premieră

de film românesc. Ceea ce e foarte mult și e foarte bine. De calitate nu vreau să vorbesc fiindcă sunt într-adevăr de calitate proastă, nu vreau să ascund chestia asta. În același timp, nu doresc un singur lucru: spectatorii să se educe exclusiv pe acest gen de filme.

A existat vreo presiune în ceea ce privește ca *Încă două lozuri* să se ridice la nivelul primului film?

D.B.: Absolut. Chiar foarte mare. Emoțiile mari vin din cauza acestor așteptări. Primul film a fost bun și acum aștepti să vezi cum e al doilea. Deși eu cred că acum putem respira ușurați. ■

Natuzzi Italia

Circle of Harmony
Collection #2nd Life

Sos. Fabrica de Glucoza 6-8, București
(+40) 372 704 258

Strada Bucuresti 102, Cluj-Napoca
(+40) 786 514 800

website

COMPETIȚIE

Ca peștele pe lună

de Laurențiu Paraschiv

„Știi că oamenii sunt mai frumoși atunci când le auzim vocea?” *Ca peștele pe lună*, câștigătorul Trofeului Transilvania din acest an și al premiului pentru interpretare ex-aequo (pentru actrița Sepidar Tari), e o dramă de familie restrânsă care găsește tensiune în micile detalii ale vieții de zi cu zi. Încă de la început știm că ceva nu este în regulă în viața de cuplu a lui Haleh (Tari) și Amir (Shahdiyar Shakiba). Problema? Fiul lor în vârstă de patru ani, Ilya (Ali Ahmadi), a încetat brusc să mai vorbească. După multă bătaie de cap, devine clar că nu este vorba de o cauză fiziologică, astfel că cei doi dau fuga la un psihoterapeut care le oferă o soluție radicală: mama, care până acum a avut grijă într-un mod obsesiv de cel mic, trebuie să facă un pas în spate, în timp ce tatăl, ușor absent până acum din cauza programului de muncă încărcat, să-i preia toate atribuțiile în ceea ce-l privește pe copil. Hotărâți să rezolve problema, cei doi părinți acceptă schimbarea, însă aceasta provoacă o ruptură între ei, scoțând la iveală fisurile din căsnicia lor.

Treptat, certurile mărunte dau naștere unui comportament agresiv, aflat la limita abuzului. Amir își dezvăluie gelozia – dacă motivul pentru care Ilya nu mai vorbește e că și-a văzut mama flirtând cu unul dintre tații colegilor de la grădiniță? Mai târziu, Haleh e șocată să descopere că Amir, într-un acces de furie, e pregătit să-și abandoneze fiul dacă nu începe să vorbească pe loc. Cei doi, ca și Ilya, încep să comunice din ce în ce mai puțin. E un conflict des întâlnit – un copil are o problemă, iar părinții cred că acea problemă a apărut din vina lor, care au eșuat să-și crească odrasla –, însă ce

face filmul regizoarei Dornaz Hajiha să se simtă *fresh* e abordarea aproape documentaristă, des întâlnită în cinemaul iranian recent. Dacă nu ar fi muzica clasică care punctează anumite scene, ai putea uita că urmărești un film de ficțiune. Actorii neprofesioniști sporesc și ei sentimentul de realitate: ambiguitatea comportamentului lui Ahmadi nu vine

cu răspunsuri ușoare – nu-ți dai seama dacă cel mic a trecut într-adevăr printr-un episod traumatic sau nu face decât o glumă, fapt care sporește presiunea.

Ca peștele pe lună nu este numai povestea unei familii în criză, ci și o analiză a rolurilor de gen în societatea iraniană și o privire la felul în care adevărurile ascunse sunt menite să iasă, în cele din

urmă, la suprafață. Hajiha împinge sentimentele părintești la extreme angoasante în acest debut intrigant care, în cea mai mare parte, se simte ca și când ai privi viața în ochi.

Duminică, 18 iunie, ora 13:00 / Cinema Florin Piersic

An advertisement for Radisson Blu Cluj. It features a man in profile, looking down at a hot pot with chopsticks. The background is dark with a blue overlay containing text.

Radisson **BLU**
CLUJ

CREATE YOUR OWN MOVIE

SOPHISTICATED ELEGANCE IN THE HEART OF TRANSYLVANIA

@BLU

Radisson Blu Hotel Cluj
Aleea Stadionului 1, Cluj-Napoca, România
T: 0040 364 431 310 | info.cluj@radissonblu.com

FEEL THE DIFFERENCE
radissonhotels.com/blu

An advertisement for TAROM featuring a stylized airplane flying over a red background with white clouds. The text is in white and black.

TAROM ROMANIAN AIR TRANSPORT

TIFF.22
Transilvania International Film Festival

Pur și simplu
CINEMATIC

TAROM transportator oficial TIFF

Oliver Stone: „It's like a poker game, you know. You've got to come to the table with something.

Oana Balaci

Oliver Stone is an American director, screenwriter and producer, one of the most prominent figures of Hollywood cinema in the 80s and 90s. He fought in Vietnam, where he received two Purple Heart decorations. He created a trilogy of films based on wartime experiences. He won two Oscars for directing *Platoon* and *Born on the 4th of July*, part of the trilogy, and an Oscar for the screenplay for *Midnight Express*. He made another trilogy following American presidents (*JFK*, *Nixon*, *W.*). Both his fiction and documentary films have been vehemently praised and contested.

You are going to receive a Lifetime Achievement Award at TIFF. Looking back at your career, is there any story that you would like to have told differently?

No, I'm happy with the approach to each of the 20 feature films. The 10 documentaries also – I'm satisfied with them. Inside each film I know there's things I could have done better and differently, but essentially I'm happy with the structure.

Your latest documentary, based on the book by Joshua Goldstein, was also screened at TIFF. Where did the idea come from for this?

The idea came from the book. In the 2000 period, I had not been passionate about nuclear, for or against. I believed all the Jane Fonda stories. But not really knowing anything. I was not educated. In the 2000s, when climate change became an issue, as opposed to nuclear, it was a much bigger issue and the Al Gore film, *An Inconvenient Truth*, in 2006, focused on climate change, warming the planet. So I was concerned for me and for my children, for grandchildren, for the world. As I get older, the more concerned. The book came out in 2019, I saw it in a review. It was well reviewed in New York Times and I read it. It's a science book, but it's short. It's not long. It's easily understandable, and it's practical, common sense. That's something that's lacking in our approach to climate change. It seems the governments missed the point, some governments, especially in the West. Because people have ridiculous fears, exaggerated fears of nuclear energy. Which of course has been shunted to the side. That was the argument of the book. It was forgotten. It's as if it was forgotten. It was one of the greatest discoveries of men we've ever had: Marie Curie, a woman, in France. This is amazing, amazing stuff to work with. And was there at the foundation of the universe. It's a beautiful, beautiful gift. Now, like any gift it can be misused, you know, everything is misused, and unfortunately it came into being during the World War II. And of course, it was used for all the wrong reasons, and they built with it the greatest bomb ever. Because of the energy in the nuclear, the energy in the radium, in the uranium, you understand, that energy is a million times the energy of gas, coal, oil, much more powerful and that's why we have to use it. And there is a significant difference, but people refuse in their heads. They conflate the two. They confuse the nuclear bomb with nuclear energy. Nuclear energy is down here in terms of its enrichment of uranium. It doesn't have much. The bomb is up here, enriched uranium. Big difference, takes a

Photo: Nicu Cherciu

I think we all compromise to some degree. It's a question of degree.

lot of work to make a bomb. A lot of work. But these people, a lot of these people who are so negative, they're not studying, they don't understand it. They don't talk to scientists.

The majority of the public doesn't understand the concept.

It's so annoying, but it hurts the world, because if we hadn't had all those stupid fear, exaggerated fears, we wouldn't have climate change as a problem. We would have been on our way. All over the world, I believe into a nuclearized society, even in Africa and in India. You know, I think they would have taken hold by now.

But we never know what will happen in the future.

Well, it's going to affect you, your generation, the most.

My mom has an interesting story from the Romanian Communist era. She went to see *Platoon* with a friend at the American Library. But the film got cancelled and then her friend was called to the Securitate offices. Do you know the Securitate? They were like the secret services. KGB for Romania. Why did they?

Because they went to see the movie. Then she was called to the offices to attest for

very inspiring in person, but of course a very bad mouth. By whom? By the United States, by the establishment figures, by the International Monetary Fund, by World Bank. Of course, they hate him, but he did a lot of good for the poor in Venezuela, a lot. And that's what's always overlooked. The poor people, they don't think about the poor. And these people did. On Putin's case, it's a whole different story because he has challenged the US unipolarity, the United States' hegemony over the world. It's a multipolar world. There has to be different points of view and I'm all for that. That's what I don't like, the United States wants economic and military dominance over the planet. It's not going to happen. Because no one wants to be the slave of another. You know, even if there's no war, they don't want to be dominated all the time by, as are the Europeans, as is the Brussels, the EU. These are organizations that just slavishly obey what the United States says. They weren't always like this, but I've seen the change in my lifetime. That's why. We need to hear other people, other points of view, and that's what's happening in the world.

You have received two Purple Hearts and three Oscars, among other awards. How do you think that the awards change the perspective of the recipient?

They're important, but at the same time, they can distort your mind. My mind has stayed straight on the issues of things that are important to me. I would not be at my age doing this film about nuclear energy. But it's important. That's why I did it. So, it's not for an award that I'm doing this because I'm not getting any awards recently. The films I make are too tough or too controversial.

How was the collaboration with Quentin Tarantino on *Natural Born Killers*?

There was no collaboration. We bought a script by him which I enjoyed, and then I, with two other writers, re-wrote the whole script. We used some of the characters, we used the set up, we used the ideas of it. But at the same time, it was not a movie that I wanted to make, so that's been the basis of a lot of misunderstanding. We bought the story from him.

How it's the experience of working with an actor like Woody Harrelson?

Oh, I loved Woody. It was wonderful, he's a very likable human being. It was an extraordinary experience making the movie and kind of wild. I don't want to go back into all that... the actors were wild people. Juliette was insane. Tom Sizemore, who died recently. Very young. Tommy Lee Jones. Robert Downey. God, what a bunch of characters. And Rodney Dangerfield.

Is the price for never compromising your views worth paying?

I think we all compromise to some degree. It's a question of degree. I've made compromises all through. You have to. You can't get the money sometimes unless you compromise. They know that I'm intense and they come down on me harder maybe, sometimes. I've been able to work with many different studios except one, maybe, or two. I work with different studio heads. I work with independents. And when I couldn't get money from the United States, on *Snowden*, for example, we went abroad and we shot the film in Germany with German and French money, and then finally we got some American money. In other words, I kept going, but kept to those films that I wanted to do. If you take money from the studio early, you have to be careful because then they develop the script. Development is a dangerous thing. They say: Oh, we want more of this, more of that, you know. That's not the way to go about it. If you want to make a movie, really, you have to come to them with the script and some money and say 'OK, you want to join this or not?'. That's kind of the idea. It's like a poker game, you know? You've got to come to the table with something. ■

► FULL MOON ◀

Asteroid City – A satire of the world of theatre and of America

Oana Balaci

Following on his particular style, Wes Anderson returns with a new film in effervescent colours, with a catchy soundtrack and alert, highly detailed dialogues spattered with cultural references.

The filmmaker once again employs the story-within-a-story device and places the action of *Asteroid City*, which had its world premiere at Cannes this year, on

two chromatically differentiated levels: the multicoloured one of the rehearsed theatre show and the black-and-white one of the backstage. Typical humour is not missing either. The protagonist's daughters are named after constellations, one of the characters is referred to as Mercedes Ford, and the vending machine that sells land is one of Wes Anderson's most wacky inventions.

The creative artistic level is in and of itself a cohesive whole that can be watched without the context of the team of actors and directors behind it. *Asteroid City* is the city where the action takes place and the location of the astronomy convention attended by the characters, a group of intellectually gifted young people and their parents. Everyone arrives there with their own dramas and prob-

lems, and love stories are initiated among both generations. All until an alien smiling at pictures appears out of nowhere to steal the asteroid that gives the town its name, and the authorities shamelessly try to cover up the event witnessed by dozens of people.

Featuring an exceptional cast that includes Jason Schwartzman - Anderson's fetish actor - Scarlett Johansson, Tom Hanks, Jeffrey Wright, Tilda Swinton, Adrien Brody and Margot Robie, *Asteroid City* is imbued with acid irony against the government and the art industry.

► Sunday, June 18, 21.45 / Piața Unirii ◀

TIFF
Transilvania International Film Festival

Together we can
vodafone

Vodafone ne aduce inimile mai aproape, filmele ne poartă emoțiile mai departe

#optimisticbynature

STAY REAL STAY RAW

URBAN MONKEY
RAW SMOOTHIE
RAW JUICE
RAW SMOOTHIE

URBAN MONKEY
OPTIMISTIC BY NATURE

Urban Monkey susține cu fiecare sticlă vândută proiecte și inițiative care fac orașul un loc mai bun pentru locuitorii săi.

Ora de religie

Sâmbătă, 17 iunie, în penultima zi de festival, a avut loc discuția numită *Ora de religie*, care i-a pus în conversație pe Alexandru Solomon, regizorul documentarului *Arsenie. Viața de Apoi*, cu premiera mondială la Cluj, și pe Daniel și Alexandra Bărnăuți, creatori ai filmului *Soțul meu musulman*. Discuția a fost moderată de Mihnea Măruță.

Bogdan-Andrei Lungu

TIFF TALKS

Multe teme, diverse, au fost discutate în cadrul discuției de la TIFF Lounge. Alexandru Solomon ne-a povestit despre procesul de documentare prin care a trecut în realizarea filmului despre figura enigmatică și amețitoare a lui Arsenie Boca, despre poveștile neașteptate pe care le-a auzit de la personajele participante în documentar, și despre credința acestor oameni, care le oferă stabilitate în viața de zi cu zi. Acesta a discutat, în continuare, despre problemele societății românești (edu-

cație, inegalitate, polarizare, discrepanțe bogăți-săraci majore) și cum acestea dau naștere unor tipuri de gândiri iraționale și magice, observate și prezentate în documentarul său.

În schimb, creatorii-actori Daniel și Alexandra Bărnăuți ne-au povestit de modul în care și-au filmat relația și cum asta, la început, a modificat modul în care se comportau, doar că, după o vreme îndelungată de filmat continuu, camera a ajuns să fie doar un „obiect de mobilier” pe care aceștia îl ignorau și-și vedeau de viață, în mod autentic. Cei doi au vorbit des-

pre a fi vulnerabil pe cameră, despre cum e să împarți o relație extrem de intimă cu lumea și să fii văzut în cele mai sensibile momente. Și mai ales despre cum e să nu fii acceptat de părinți, prieteni și societate pentru că ești de altă confesiune religioasă. Daniel ne-a povestit de cum a ajuns la islam, cum a găsit în islam o religie mult mai logică, în care Dumnezeu e unul și nu împărțit în trei (tată, fiu, sfântul duh), ca în creștinism. Acesta ne-a mărturisit că găsea frumusețe în modul în care este cântat și recitat Coranul în timpul rugăciunilor, în timp ce Alexandra ne-a

povestit de cum trebuie să fim mai îngăduitori cu diferențele de opinie și credință, punând accent pe ideea de acceptare a altor religii.

Audiența a fost curioasă legată de figura lui Arsenie Boca și despre ce l-ar întreba Solomon pe acesta dacă ar mai fi în viață – lucru la care acesta a adăugat, râzând, că i-ar cere opinia legată de canonizare. Mai mult, publicul a întrebat despre credință și cum este folosită aceasta ca un stâlp de siguranță în vremuri incerte și tulburi. În final, discuția s-a încheiat cu o remarcă a lui Solomon, anume că ar trebui să existe o delimitare între credință și autoritate. ■

► LUNĂ PLINĂ ◀

Soarta e de vină

Oana Balaci

„Calea poate fi stabilită, dar putem alege cum să o parcurgem,” este una dintre replicile simbolice din *Soarta e de vină*, în regia lui Soi Cheang. Cât de mult suntem în controlul vieții noastre? Thrillerul chinezesc dezbată eterna dilemă a sorții care ne conduce acțiunile în fiecare moment și în fața căreia avem sau nu un cuvânt de spus.

Într-o estetică cu accente cyberpunk, destinele a patru personaje cu mentalități complet diferite se împletesc: un kinetoterapeut devenit criminal, un polițist consumat de sentimentul dreptății, un clarvăzător aflat la marginea nebuniei și un tânăr cu tendințe psihopate. În misteriosul film asiatic, coincidențele par să fie felul lui Dumnezeu de a se opune încercărilor de schimbare a drumului fatal așternut de El

pentru fiecare om în parte. Simfonia nr. 5 a lui Beethoven, numită și „Simfonia destinului”, este prezentă ca un avertisment pe parcursul acțiunii.

Pelicula lui Cheang este presărată din plin cu simboluri, metafore sau alegorii. Natura este evocată pentru a trasa paralele. Furnica ce se chinuie să iasă din balta în care se îneacă îl reprezintă pe tânărul care se luptă cu dorința lui intrinsecă de a ucide. Prezicătorului îi este dat să înnebunească înainte să salveze o viață, de aceea se identifică cu o floare care „trebuie să se ofilească înainte de a face fructe”. Superstițiile, ritualurile și talismanele lui construiesc un univers care imersează spectatorul, iar filmul ar putea deveni foarte ușor fantasy, dacă nu ar dansa cu meticulozitate lângă prăpastia demenței personajelor. Cât din ceea ce se întâmplă este absurd și cât este posibil? Probabil răspunsul acestei întrebări este cel mai înfricoșător element al thrillerului.

► Duminică, 18 iunie, ora 20:45 / Cercul Militar ◀

► FFILM FOOD ◀

La Huella, Povestea unui bar pe plajă

Ariana-Ștefania Ion

Denumit după o pictură a artistului uruguyan Pedro Figari, barul La Huella s-a născut 2001. A pornit de la ambiția a trei prieteni de a deschide un *inn* uruguyan autentic, ca pe vremea anilor

'50. Filmul documentar, în regia lui Alessio Rigo de Righi, prezintă povestea barului relatată chiar de cei trei pe terasa acestuia, pe acum râvnita plajă José Ignacio din Uruguay.

Cu mese puse direct pe nisip, fără prea multă atenție la detalii cosmetice, creatorii meniului explică de ce un bar pe plajă are nevoie de mâncare simplă și rapidă. Daiquiri-uri și vinuri albe la rece se alătură unui meniu gândit să vină din mare, în farfurie, care necesită preparare minimală. Midiile și calamarul se regăsesc în diferite forme, alături de pește și porc, gătite laolaltă pe plite sau pe grătare.

Douăzeci de ani mai târziu, patronii localului încă păstrează modurile tradiționale de preparare a cărnii: direct pe foc și în afumători, în cuptoare construite de ei din materiale căpătate, pentru a evita costurile exorbitante ale echipamentelor moderne. Bucătarii vor să sublinieze că ei nu sunt acolo pentru a inova gastronomia, ci pentru a prezerva tradiții locale, care se trag din mixuri de culturi și popoare de-a lungul a secole. „Focul este în ADN-ul uruguyan”, susțin aceștia, grătarul și preparatul cărnurilor este o tradiție ce merită păstrată.

La Huella, Povestea unui bar pe plajă trebuie savurat la cinema, dar vă avertizăm că veți ieși cu gust de vacanță și midii.

► Duminică, 18 iunie, 22:00 / Universitatea Sapientia ◀